

سرشناسه: توکلی، یعقوب، ۱۳۴۶ - ، گردآورنده

عنوان و نام پدیدآور: نگارش‌شناسی تاریخ‌نگاری انقلاب اسلامی / یعقوب توکلی.

مشخصات نشر: قم: نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، دفتر نشر معارف، ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری: ۷۲ ص.

شابک: ۹۷۸ ۹۶۴ ۵۳۱ ۸۶۶ ۰۴

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه.

موضوع: ایران - تاریخ - انقلاب اسلامی، ۱۳۵۷ - تاریخ‌نویسی

موضوع: تاریخ‌نویسی - روش‌شناسی

موضوع: تاریخ‌نویسی - ایران - تاریخ

شناسه افزوده: نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، دفتر نشر معارف

رده بندی کنگره: ۱۳۹۳، ۸۶ ت/DSR1۵۵۳

رده‌بندی دیوبی: ۰۸۳/۹۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۳۶۴۴۴۸۶

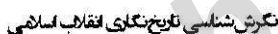

فکرش شناسی
تاریخ نگاری انقلاب اسلامی

دکتر یعقوب توکلی

عضو هیأت علمی دانشگاه معارف اسلامی

ہمراہی یہ ختم ہو

پایگاه اینترنتی ketabroom.ir نشانی: info@ketabroom.ir

فهرست

مقدمه	۷
الف. موافقان پهلوی	۸
ب. مخالفان پهلوی	۸
ج. تاریخ‌نگاری محققان خارجی و نویسندگان حامی انقلاب اسلامی	۹
د. تاریخ‌نگاری دانشگاهی	۹
هـ. تاریخ‌نگاری روشنفکری	۹
الف. تاریخ‌نگاری موافقان پهلوی	۹
۱. تاریخ‌نگاری پهلوی‌ها	۹
نگارش‌های مجرمانه	۹
الف) یادداشت‌های روزانه	۱۰
ب. اسناد مجرمانه سیاسی و امنیتی	۱۲
انواع تاریخ‌نگاری پهلوی‌ها	۱۴
الف. تاریخ‌نگاری باستان‌گرایانه	۱۴
ب. تاریخ‌نگاری تمجیدی	۱۵
ج. تاریخ‌نگاری توجیهی	۱۵
ویژگی‌های تاریخ‌نگاری پهلوی	۱۵
۱) فاجعه نمایاندن انقلاب اسلامی	۱۵
۲) فقدان نقش در اعمال منتهی به وقوع انقلاب	۱۶
۳. تاریخ‌نگاری سفر و سیاستمداران دولت‌های غربی	۱۹
۴. تاریخ‌نگاری خادمان جدا شده	۲۰
۵. تاریخ‌نگاری تجاری‌نویسان	۲۲
ویژگی آثار جریان تجاری‌نویسی	۲۲
۱. داستان‌نگاری تاریخی	۲۲
۲. ماده‌گرایی تاریخی	۲۴
۳. کتاب‌سازی و بهره‌گیری از سیستم چسب و قیچی	۲۵
۴. تصویرپردازی زنانه	۲۶
۵. تلطیف پهلوی‌ها	۲۶
۶. اصیل‌نمایی اشرافیت سیاسی و اقتصادی پهلوی‌ها	۲۸
۷. مقصربایی وقوع انقلاب	۲۹
۸. تصویرپردازی بازاری	۳۰
۹. فقدان استناد و مأخذ	۳۱
۱۰. جعل نویسی و استناد غیرمستند	۳۳
ب. تاریخ‌نگاری مخالفان رژیم پهلوی	۳۴
ویژگی‌های عمومی تاریخ‌نگاری مخالفان پهلوی	۳۵
۱. اصل مخالفت با رژیم پهلوی	۳۵

۲. تلاش برای اثبات نقش برتر ۳۶
۳. تلاش برای اثبات پیشگامی در مبارزه ۳۷
۴. حماسه‌سازی از مبارزات صورت گرفته ۳۷
۵. ضعف اسلام‌گرایان در حماسه‌سازی ۳۹
- طبقه‌بندی تاریخ‌نگاری مخالفان پهلوی ۴۰
۱. تاریخ‌نگاری اسلام‌گرایان ۴۰
- ویژگی‌های تاریخ‌نگاری اسلام‌گرایان ۴۰
۱. اسلام به عنوان راه حل مبارزه ۴۰
۲. رهبری مرجعیت و روحانیت ۴۱
۳. استبداد و استعمارستیزی ۴۲
۴. اسلام به عنوان راه حل اداره کشور ۴۲
۵. مردم‌گرایی عمومی ۴۲
۶. مسجد محوری ۴۳
۲. تاریخ‌نگاری ملی‌گرایان ۴۳
- ویژگی‌های تاریخ‌نگاری ملی‌گرایان ۴۳
۱. برتری ایدئولوژی ناسیونالیستی بر اسلام ۴۴
۲. رهبری اسطوره‌ای و خطاناپذیر دکتر محمد مصدق ۴۴
۳. روحانیت‌ستیزی تاریخی ۴۶
۴. مقصر خوانی حزب توده ۴۹
۳. تاریخ‌نگاری چپ‌گرایان ۴۹
- ج. تاریخ‌نگاری محققان خارجی و نویسندگان حامی انقلاب اسلامی ۵۳
۱. محققان خارجی ۵۲
۲. نویسندگان خارجی حامی انقلاب اسلامی ۵۳
- فهرستی از آثار محققان خارجی حامی انقلاب اسلامی ۵۳
- د. تاریخ‌نگاری دانشگاهی ۵۵
- ویژگی‌های این جریان ۵۶
۱. تأکید نگرش‌های ملی‌گرایان و حاکمیت اندیشه ملی‌گرایان ۵۶
۲. بهره‌برداری از روش‌های پوزیتیویستی ۵۶
۳. تأثیر اندیشه چپ با محور قرار دادن کتاب‌هایی ۵۶
۴. تلاش برای حفظ سیطره گرایش ملی‌گرا ۵۶
- د. تاریخ‌نگاری روشنفکری ۵۶
- راهی برای پژوهش ۵۸
- نظریه رسمی تاریخی ۶۳
- بایستگی‌ها، موانع و مشکلات تاریخ‌نگاری آموزشی انقلاب اسلامی ۶۴
- همدلی و تعامل ضرورت تاریخ‌نگاری انقلاب اسلامی ۶۶
- برخی موانع ۶۷

مقدمه

پدیده‌های تاریخی و سیاسی از منظر هر نویسنده و با عقاید ویژه او تجزیه و تحلیل می‌شود و ادعای یکسان دیدن منظرهای نویسندگان، خیلی مطابق با واقع نیست. این درست است که بزرگان تاریخ‌نگاری و اساتید علم تاریخ تأکید می‌کنند که مورخ باید بی‌طرف باشد و این امر يك ضرورت در امر تاریخ‌نگاری است، اما همیشه هم، طرفیت مورخ به آن معنا نیست که بیان خلاف واقعی صورت گیرد.

بحث ما در بررسی مقوله نگرش‌شناسی تاریخی به این فرضیه برمی‌گردد که هیچ مورخ و گوینده‌ای در بیان حوادث تاریخی بی‌طرف نیست. در این‌که مورخ باید بی‌طرف باشد به لحاظ ایده‌آل، حرف درستی است، ولی به لحاظ علمی و عملی، غالباً مورخان دارای موضع هستند و بی‌طرفی مورخ، کمتر پذیرفتنی است. بنابراین لازم است به واسطه بازکاوی و بازشناسی، گرایش‌های نویسندگان تاریخ معاصر مشخص گردد.

خوانش هر اثر تاریخی به خوبی به ما نشان می‌دهد که چگونه

نویسنده براساس چارچوب‌های فکری و باورهای خویش به مسائل تاریخی می‌نگرد به همین خاطر ما در این مسأله به موضوع شناخت مورخ و تاریخ او اهمیت بسیار قائل هستیم.

علی‌هذا ما با استقراء در نگرش‌های مختلف تاریخ‌نگاری، حدود یازده نوع نگرش عمومی تاریخ‌نویسی در ایران معاصر و بعد از انقلاب اسلامی را شناسایی کرده‌ایم که آن نگرش‌ها بر اساس وجوه مشترکی که دارند، طبقه‌بندی شده‌اند و البته در بیان زیرمجموعه‌های این نگرش‌ها، کم و بیش اختلافاتی بین آنها وجود دارد که اگر این نگرش‌ها را بشناسیم به مقدار زیادی به زوایای اختلاف‌نظر و تفاوت دیدگاه‌هایی که در اجتماع و صف‌بندی‌های سیاسی و تاریخی وجود دارد، پی می‌بریم.

ما ابتدا به طور بسیار خلاصه این گروه‌ها را نام برده و مختصراً توضیح می‌دهیم و سپس به شرح تفصیلی آنها خواهیم پرداخت، ضمن آن که معتقدیم برای هر کدام از این نگرش‌ها، توضیح مسبوطی در حد یک کتاب ضرورت دارد:

الف. موافقان پهلوی

۱. تاریخ‌نگاری پهلوی‌ها
۲. تاریخ‌نگاری دولت‌های غربی
۳. خادمان جدا شده
۴. تجاری‌نویسان

ب. مخالفان پهلوی

۱. اسلام‌گرایان